

Latweeschu Awises.

No. 11.

Zettortdeenâ 17. Merzî.

1866.

Siuna.

Mihsteem Latweeschu awischu lassitajeem darru sinnamu, ka esmu usnehmees, Latweeschu awises apgahdaht, lihds kamehr Latweeschu draugu beedriba sanahkuse warrehs few ihpafchu awischu apgahdataju eezelt. Es us to dsihschohs nelaika apgahdataja pehdâs staigabt un zil spehdams tahdas sinmas nest un sagahdaht, kas derrigas us prahta gaismoschannu. **H. Kupffer**, Dalbes mahzitajs un **J. Sakranowicz**, Dohbeles jaunakais mahzitajs, mannim sohlijuschees pee schi gruhta darba palihgâ nahkt un lihdsi gahdaht, ka ne weenu neddeku jaunu sinnu un derrigu mahzibu muhsu awischu lappinahn netruhktu. Domehr es wiffus zeen. awischu rakstijajs, kas lihdsi schim ar sawu galwu un spalwu preeksch mihsteem Latweescheeem puhlejuschees, luhgtin luhdsu, lai nepeekuffuschichi gribbetu jo prohjam wehl puhletees un taggad man sawus rakstus fuhtiht, ka es tohs awises warru list. Kas til dauds mas buhs derrigs, to es ar pateizibu lassitajeem sneegschu. Kas kahdus rakstus preeksch muhsu awischem gribb fuhtiht, lai fuhta woi teescham pee mannis woi pee Janischewska kunga „Latweeschu awischu nammâ.“

Theodor Kupffer,

Zelgawas Glendes basnijas mahzitajs.
Kattolu eelâ Nr. 19.

Zaunas sinnas.

Zelgawas dseedataju-beedriba, pee kurras peederr kahdi 150 lohzeeki no ammatneeku un kaupmannu kahrtas, isgahjuschâ neddelâ sapulzejusees un ihpafchu swehrku deenu noswinnejuje. Beedribas lohzeeki samettuschichi naudu un preekschneeki likkuschichi taiht parleekam smukku karrogu. Dauds augstu weesu bijuschichi un patâ zeen. Kursemmes Gubernaters Brewern beedribas lohzeekus ar spehziigeem un sirsniigeem wahrdeem usrunnajoht wehleja beedribai lablabshannu un fazzija, lai musihkis ikkatram sirdi un dwehsele pazillajoht un eepreezinajoht. Us 4 balsim janku dseesmu nodseedajuschichi dsehra us augsta Keisera weffelibu un tad atkal dseedajuschichi Kreemusemmes tautas dseesmu „Deews

swehrki Keiseru.“ Behz tam sanahkuschichi beedribas lohzeeki wehl ilgu laiku lohti lihgsimi kohpâ pawaddijuschichi, ar preeka pilnahm sirdim ischikihruschees.

Zelgawa. Kursemmes landags sawâ sanahkschannâ lihdsichinnigo wezzako, Dhsolmuishas leelungu, baronu von Recke, atkal no jauna par muishneeku beedribas wezzako iswehlejis. Lai Deews winnam palihds, sawu gruhtu ammatu, ka lihdsi schim ta jo prohjam wiffai mihlai Kursemnei par swehtibu walkaht!

Mihga. Wahzu awises atkal raksta par dauds jahdsibahm un nedarbeem, kas notikkuschichi. Kad jelle reis schee tumfibas darbi fahktu dilt!

Mihga. Widsemmes landags esjoht nospreedis,

ka katram zilwekam, kam kristiga tizziba, irr brihw Widsemme muischas pirkt. Arri Nihgas awises raksta, ka Widsemmes landags leelkundu Liliensfeld par landmarschallu zehlis.

Widsemmes nekruttu kummissionē beidsamajōs 3 gaddōs kahdi 800 weetneeki peenenti. Tas istaifa, kad weetneeku zaur zaurehm 300 rubl. f. rehina, 240 tuhst. rubulus. Ar skaidru naudu nekrutti arri wairak ka ar pufs millijonu rublu ispirkuschees. Kad to fa-leek kohpā, woi tad nau ko preezatees par Deewa swebtibu, kas pee miheem semneekem redsama? Kaut jelle scho swebtibu wissi tā jehgtu walkaht, kā gohdigeem, turigeem laudihm peenahkās!

Pehterburga. Wirtembergas fehnina augsta laulata draudsene, muhsu wissuschehliga Keisera mahsa Olga irr ar prinzeffi Mariju us Pehterburgu abraukuse augstus raddus apmekleht.

No Pehterburgas raksta, ka schinni seemā newarroht no ubbageem glahbtees. Us eelahm redsoht leelus un masus, wihrus un feewas, kas deedeledami gahjeem un brauzejem kriht wirsū. Gohdigeem feewischkeem irr fauns walkardōs us eelas eet, jo tur nekaunigi darbi teek padarriti. Pilsats effoht pilns ar schahdeem tahdeem kumedinu rahditajeem, kas laudim naudu no kullēs iswell. Baggati laudis atkal dshwo preezigi; effoht taggad balli dewuschy us leddu; patō augstais Keisera us scho balli bijis.

Kreewusemme. Muhsu wissuschehligs Kungs un Keisera pawehlejis, preeksch ta dselsu zella, kas ees no Dreles pilsehta us Kurstu, wajadsigohs semmes gabbalus atmeht un atpirkt, lai warretu drihs darbu rohtā nemt.

Kreewusemme. Kreewu awises schehlojahs, ka Kreewusemmē netaisoht tik dauds eisenbahnes, kā zittās semmēs. Enlantē taišoht ik katrā gaddā 750 werstes eisenbahnu; Sprantschu semmē 712 werstes, Gistreiku semmē 360 w.; bet Kreewusemmē newarroht wairak uftaisiht ne ka 245 werstes. Zittās semmēs jau fahkuschi preeksch dauds gaddeem tahdus labbus zellus taisiht, Kreewusemmē tiklai no 1857ta gadda. Zittās Kreewu awises atkal schehlojahs, ka Witepklas awises issophlitas muischas, kas dumpineekem panemtas un pirzejem lohti usflawetas, ne buht tahdas nau kā usflawejohht.

Warschawas awises raksta, ka pee dselsu zella, kas ees no Tilsites us Insterburgu stipri ween strahdajohht. Effoht jau arri nauda famesta, ka to zella gabalu no Tilsites us Mehmelē warrehs taisiht. Pah Mehmeles uppi leels stalts tilts nahkschoht, kas wairak ka 3 millijonus rublu makfaschoht. Lai nu gan dauds maksa, bet kur tad leels labbums buhs wisseem, tik labbi Pruhshu ka Leishu un arri muhsu Zuhmallas

gubersku eedshwotajeem. Tilsite kungi sanahkuschi taggad to leetu apspreesch, kā warretu Pruhshu dselsu zellu lihds Kreewusemmes zellam wilkt. Warr buht linija ees no Tilsites us Tauroggū, Schaulkeem, Zelgawu un ne mannoht buhs pee Nihgas peeliduse.

Muhsu wissuschehligs Keisera iswehlejis, ka jo prohjam arri Pohlu nekrutteem brihw weetneekus pirtees, sinnams tik tahdeem ne, kas kahdas apgrehzihs deht armijā tohy nodohti. — Zeelwirfts Nikolais no Wihnes us Pehterburgu braukdamō daschas deenas Warschawā mittis un leelu saldatu smatri turrejis.

No **Vensas** raksta, ka tur wiss grahamu-krahjums effoht pasuddis, kur bijuschas 2500 grahamatas. — No **Tambowas** raksta, ka tur lohti skitti eijohht. Isgahjuschā wassarā un ruddeni dauds weetas uggungrehts bijis, tā ka laudis ittin bailigi palittuschy. Ruddeni gan uggungrehti beiguschees, bet atkal dsirdeja no dauds breefmiigeem flepkawibas darbeem. Daschā nammā un muischā lihds 9 zilwekus flepkawas apfahwuschy. Arri zaur to, ka pee laudim dsimtu buhschana beigusches, irr leela fajukschana zehlfues. Laudis, kam muischas bijuschas, ne spehdami tahs apkohpt un laukus apstrahdaht, palaischahs un pahrdohd sawas muischas.

Astrafane. Raksta, ka Webruarā tur stipris faltums uswahzis; fallis wairak ne ka pee mums. Arri dauds zittās puffēs, kur seema mehds lohti mehrena buht, scho gadd bijis deewegan ko isturreht. Nabbagi putnini us preekschu neshnahs us kurreeni seemas kohrtelōs eet.

Samara. Warr preezatees, kad lassam, ka tur gan waldischana, gan muischneeki, gan laudis katrā gaddā samettoht 80 tuhst. rubl. preeksch skohlahm.

Cewastopeles ohstā stipri strahdajohht, fugges, kas Krimmes karra laikā kua nogremdehtas, wilkt ahra. Kohlu darbs sinnams gan wairō nebuhs ne ko wehrts, bet wissa ta manta, kas klahht un eekschā irr leela leeta. Isgahjuschā gaddā issweijojuschy kahdus 5000 pohdus kappara, 400 pohdus swinna, 11000 p. dselles un dauds zittās geldigas leetas.

Winnusemmes seemela dallās leels maies truhkums, nabbagi wirknehm nahsoht deedeledami us deenwische pussi. Essingforses pilsehta beedriba sanahkuse grihb gahdaht, ka schihs badda breejmas warrehtu weeglinahht.

Berlihnes pilsehta isgahjuschā gaddā irr mirruschi 21 tuhst. 957 zilweki; starp scheem 137 paschi fewim gallu darrijuschy. — Schleswig-Oldsteinē arween wehl eet kā gahjis. Resim kas tur isjukt. Zitti wehlahs Pruhshu fehninu par walbineeku, zitti atkal lai Augustenburgas erzogu zelloht par scho semmu walbineeku. Redseim ko Gstreiku Keisera un Pruhshu

Lehninsch nospreedih's. Landis bihstahs, ka Estreiki un Pruhfchi Schleswig-Olsteines labbad faees eenaidda.

Berlihnes awifes stipri par to ruhgst, ka Estreikis sawu karra-spehku gattawu taisoht; nu buhfschoht Pruhfcham woi gribboht woi negribboht arri us to jadohma, sawus saldatus lohpa sawahkt. Pazehlahs runna, ka Estreikis Schleswig-Olsteines dehl effoht mihligu grahmatu Pruhfcham rakstijis, bet til jau gan nau teesa. Kai Deews dohd, ka nebuhtu sohbinim pulka janahkt!

No jaunakahm sinnahm redsams, ka ne buhfschoht wis jabihstahs no karra; jo fakka, ka Gasteine sarakstitus spreedomus ne-ismihzinaschoht, bet pehz teem tureschotees ka nospreests darriht.

Berlihnes awifes raksta, ka nesenn weenu riht atradduschchi kadda namma apgihbuschu jaunu zilweku. Dakters atsauts teizis, ka tas no ohglu twaika zehlees. Igi wiffadi puhlejuschees, bet wiss welti. Slimneeks bijis gattaws mirrejs. Te nu dakters fehrees pee pehdigas sahles, atsauzis sew pahri palihgu dakterns un gribbejis prohweht, woi slimneeks nepaliks labbaks, kad tam ahderes usgreesih's un zittas affinis kaulos eelees. Bet fur nu lai nemm affinis, kas geldigas. Slimma brahlis un fullainis paschi deewsgan falkofni buhdami, lahwaschees, lai scheem kahdu mehriinu notezzinoht. Teem nu eegreesuschchi un tad pa truhbinu laiduschchi teescham eeksch slimneeka eekschä. Pa masu brihdi schis tuhliht azzis atwehri's un sahzi's atdsihwo-tees; dewuschchi uhdens malku eedsert un nu jo wairak atspirdsis. Wehl gan effoht wahjisch, bet warroht stipri zerreht, ka iswesseloschotees. Atkal kas no jauna isgudrohts. Bet daktera gudriba ween te nelihds, wajaga arri kahdu zilweku, kas preeksch brahla behdu laika sawas affinis wihfcho isleet.

Estreiku keisers no Bestes pilsehta atkal aibrauzis us mahjahm. Ungareeschi ar behdigu sirdi keiseru palaiduschchi, jo ne-effoht winnu luhgschanas paklausijis. Luhguschchi, lai apstiprinajohkt likkumus, kas 1848 gadda zehluschees, bet keisers newarrejis winnu luhgschanas paklausiht. Sakka, ka wehl ohtru reisi luhgschoht. — Laiks effoht filts un jauks; jau Webruara mehnesi irr pehtkons bijis; lauki stahwoht labbi; wihna kohleem jau pumpuri fahf taisitees.

Wihne. Atstauka atlaistais Donawas guberfku wirfts Rusa us Wihni abrauzis un tur kahda trakteeri apmettees. Tahdam jau nu wakkas deewsgan apfahrt braufeleht.

Sprantschu semme. Keisera Napoleona dehl atkal wessels; bijis ar maffelem faslimmis.

Parise fanahks Ciropas waldineeku weetneeki aprunnatees par Moldawu un Walakaju. Sinnaseet, ka tur waldineeks Rusa sawu waldischanu atstahjis un

ka newarr zittu waldineeku dabbuht. Usainajuschchi Belgias lehnina brahli, bet schis wihrs nenahkt.

Parise. 26ta Webruara deena pirmo reisi Ciropas keiseru un lehninu weetneeki bij fanahkuschchi par Moldawu un Walakaju aprunnatees.

Gulante. Zhrusemmä 176 Wenjeu dumpineeki fanenti un apzeetinati. Gulantes parlaments gudro, ka Zhrusemmes lohti pakrittuscheem laudihm warretu palihdseht; arri gudro, ka lai sawalda to nikno lohpu fehrgu, kas til aplam dauds lohpus jau nomaitajuse.

Italiya. Fiumes pilsehta pehz karsta wehja ne fenn leela semmes fatrihzeschana bijuse mannama. Gohds Deewam, ka ne kahda nelaima nau notikkuse.

Epanija. Leels stribdinsch iszehlees stary diwi pilsehteem, Madridi un Barzellonu, dehl dahrgas peeminuas lectas. Kahdai Barzellonas basnijai lihds schim Jahna ta kristitaja rohka peederrejuse, Kattoli nahkuschchi no tahleenes un maksajuschchi dauds naudas, kad til dabbujuschchi scho rohku redseht, woi nobutschoht. Pa tam kehneene apslimmuse pawehlejuse scho rohku us Madridi west un sawa kambari nostahdiht. Taggad nu irr iswesselosjusees un negribb wairs no schis mihlas rohkas schirtees. Barzellonas mahzitaji ar to ne mas nau meerä un leelu lehrumu taija.

Konstantinopele. Kummiffione, kas preeksch tam eezelta, lai kahda ka koleera fehrga netohp zaur Turkeem no Asijas schurpu us Ciropu nesta, newarr ar saweem darbeem nekury tikt. Rabbaga Turkam ferrahs pee kaschoka un gribb, lai wisseem teem, kas us Asiju eet sawu praweeti Magometi pecluhgt, aisseedschoht pa juhwas zellu zaur Egypiti, fur koleera fehrga irr, atpakkat nahkt; pa semmi nahsoht sinnams arri wehjsch ahtraki warr niknu gaisu drehb's iskhdinaht. Bet Turks fuhdsahs ar nabbadsibu un sohlahs, ja ihsti speeschoht, juhmallä lasaretas buhweht, fur zella wihri warroht laizinu mist un iskwehpinachtees.

Amerika. Newadas apgabbala leels afminu fahls kalnis ne fenn useets; effoht lihds 400 pehdu augsts un fahls skaidrs no wissahm semmehm. Kad faule atspihdoht, tad mirdsoht ween. Buhs gan jarohkt semme, zittadi faule dauds nokausehs.

Pensilwanija usgahjuschchi leelu ekas awotu, tas nu atkal dauds laudihm maifi un pelnu dohs. Ne tablu no turreenes pee kahda awota 9 mehneschus atpakkat diwi buhdinas bij un — ko dohmajeet? — taggad jau leels pilsehts eeraddees ar 12 leeleem trakteereem, ar pasts nammu, fur pa mehnesi atnahkt lihds 50,000 grahmatu. Ka sehne no semmes isluhduse. Amerikä jau no flinkoschanas ne weens ne ko nesinn.

Wozzu wezzer mahni, kam wehl scho baltu deenu dasch labs tizz.

(Skattees Nr. 10.)

Leelä peektdeenä.

Leel galkas blohdinu un allus trauzinu rijä, stalli un zittäs ehkäs, lai wiss labbi isdohdohs. Isslaffa stallus ar apwehtitu uhdeni, lai ragganas tur ne-eet eekschä un gohwim peenu ne-atnem. Leelajä peektdeenä warroht dabbuht basnijä sinnaht, kura seewa effoht raggana un kura ne. Japanemmoht wezza sahrka gabbals, bet tahds, kam sarra zaurums. Zaur scho zaurumu jaskattahs, tad tuhliht ragganas warroht pasiht. Tahm effoht flauzene us rohku un kahstuwe us peeri. — Istabas mehslus nefs us krusa zella un tur isberr, lai mahjäs pa wassaru bluffas un zitti fuffaini ne mahjoht.

Zahna waffarä.

Ustaisa no pihladscha kohla masu krusinu un to aishahsch gohwu stalli aif greestem, lai tas lohpus no nelaines pasargajoht un teem swehtibu peeschirroht. Pihladschu nuhjas arri dauds fainneeki turraun tahs tad lihds nemm, kad us lauka iseet feht, lai laukeem swehtibu dohdoht. Meitas pinn no 9 pukku kuschkisheem krohnus un tohs paglabba lihds seemas swehtkeem. Meitas eet pee uhdena speegeletees, kura puischa ehnu tur eerauga, tas buhschoht winnas bruchtgans. Saimneeki apsprausch laukus ar ohsola sarreem, lai kupla labbiba augoht. Zahna nakti naw brihw semmes kohpejeem gulleht, kas to darra, tam krihtoht labbiba weldre. To laiku no Mikkeleem lihds Mahrtineem no-fauz Latweeschi par garru laiku. Daschi namna tehwi tad eelee rijä, klehti, stallo un zittäs ehkäs trauzinu ar galku un pohdinu ar allu, lai nomirruschu dwehseles ar to meelojotees. Par to laiku neleek zuktas barroht, jo tad labbi ne barrojotees un midsi arweenu isrohtoht. Ka weena deena laimigaka ne ka ohtra, to lautini wehl neschaubigi tizz un tadeht daschas deenas swehti, lai zaur to swehtiba rastohs. Tennisa deenä (tai 17tä Janwari), ko pee mums laudis par zukt-anschu jeb lunga deenu eesauluschi, seewas newehrpj un zuktas ausis un lungi ehd, lai zuktas waislotohs. Par Waslahweem japlubzahs, lai garri linni augoht. Gertruhdes deenä klehtes jaslauka, kamehr zuktas wehl stalli, mehslu us tihroma janefs, lai zuktas pee mahjahn stahdi nedarroht. Benedikts jafwinn, jo tad lahjis miggä us ohtreem sahneem greeschotees un wissi fustonischi tad effoht kahjäs. Niklasa deenä wissa fahme gaili ehd, kaulus ausu feekä mett un tohs sargeem dohd, lai tee trekni barrojotees. Kas 7 gulletaju deenä gull, tam wissu gaddu meegs nahloht. Kas Labrenza deenä ohgas jeb ahbolus dahrsä aisteek, tam

zittä gaddä ne-effoht no tam ne sinas. Arri rijas krahfui nekurrina un ne kahdu darbu tai deenä rijä nestrahda, lai rija no ugguns grehka tohpoht pasargata. Peektä waffarä newehrpj. Daschi falka, ka tad aitas labbi eedohdotees, zitti attal falka, ka tadeht swinnohht, ka muhsu Kungs Jesus Kristus tanni nakti nodohs tappis. Par masajahn krusa deenahm — tä nofauz tahs zetturdeenas no Leeldeenahm lihds debbes braukshanas deenai — us lauku ne kahdu darbu nestrahda. Art, ezzeht, feht irr zeeti aisleegts. Kas to darvischoht, tam krusa wissu labbibu nosittischoht. Par fehjamu laiku fehjeis bahrsdu nepuzze, lai tahri fehju nemaitajoht. Par rudsu fehjamu laiku maisei raugu neleek, lai fehja pa seemu labbi stahwoht. Par gawenu zetturdeenahm ne kahdu leetu no mescha nenes mahjäs, lai tschuhskas mahjäs nenahloht eekschä. Dauds fehjei augofschä mehnesi labbibu nesehj, itt ihpafchi sinus ne; tee teiz, ka sinu augoht un seedoht weenumehr, bet pahstes teem ne mas ne-effoht. Saunä mehnesi — ko fehjei par tufcho mehnesi fauz — arri nesehj, jo tad effoht tufsch lauks. Winni fehj til pilnä mehnesi, tad effoht arri lauks pilns ar wahrpahm un graudeem. Kad pirmo reis eet meeschus feht, tad beesu putru ar zuktas asti iswahra, lai meeschu wahrpas til kuplas un garras ka zuktas aste augoht. Wissus jaunohs swehtkus, kas seemas laikä eekriht, tur tad seewahm wairaf waffas, seewas zeeti swinn rattinä newehrpdamas, bet wairaf addidamas, schuhdamas un lahpidamas jeb attal pazeemodamees schihds deenas pawadda.

Mirrojam pataisa istabas widdü galku no ziffahm un tur flimneeku noleek, lai tam weeglaka mirschana buhtu. Mirronim nedrihkt tahds zilweks bahrsdu puzzeht, kas ar fehllu staiga, jo tad winna fehju tahri isjehroht. Us sahrka usleek wellenu, iskapti un dreesmu grahamtu. Sahrkä eelee pagalwi perramu slohtu, eelee arri sudraba naudu, kemmes un fuffelli, seewischkeem deega kammoli un addatu preeksch schuhshanas. Kamehr mirronis mahjäs pirti nekurrina, lai melnumi ne-eet mirronim wirsü, bahrsdu nepuzze un galwu nesukka, lai mirronim uttis ne-eet mattös. Kaimini nelauj lihki zaur sawahm mahjahm zauri west, kad arri zelsch tur teescham zauri eetu, jabrauz par zittu zellu mahjahm apkahrt — daschu reis ar leelu rink. Jo kad ar lihki zaur mahjahm zauri brauzoht, tad tannis mahjäs drihs kahds mirschchoht. Kad behrns nekristihts — bes wahrda nomirft — tad winna dwehsele wehtras laikä mescha kohdös jihktoht, jeb waffarä ka weesuls pa gaisu skreijoht. Zitti attal falka, kad behrns bes kristibas nomirftoht, tad winna dwehsele par lectuwenu paleekoht, kas nakti nahloht zilwekus mohziht un spaidiht. Kad behrnu no basnigas pah-

nefs, tad kuhmahm beesi pee galda jafesich, lai frusta behnam labbi beesi sohbi augoht. Istaba naw brihw pihpi smehleht, kamehr behrns naw kristihts, lai behrns nenofittotees ar ugguns pumpahm (wahsim). Nekristitu behrnu nedrihst weenu paschu bes leela zilweka usraudsichanas istaba atstah, jo warroht nahkt neschlihts gars un behrnu pahrmahniht. Seewa nedrihst pah behrnu pahreekufees pehz maies gabbalina jeb kahda ehdeena sneegtees, jo zittadi effoht behrns lohti ehdeligs. Kamehr seewa us gruhtham kahjam, ta nedrihst pee flapja ehst, lai behrns neubtu ehdeligs.

(Als preekschu beigums.)

Aihneseru eeraschas.

Aihneseru semme irr ta leelaka semme Usija. (Skatt. Usijas lautkahrte to leelo dselteno semmi.) Zilweku lihds 400 milljonu un semme 100 tuhst. □juhdses leela. — Taggad tewim, mihlais lassitajs, tikkai stahstischu par daschahm Aihneseru eeraschahm, kas pa wissam sawadas, ne ka muhsejas. Nu tad apsehdees un pallausees!

Pee mums ta eerascha, kad diwi jeb wairak draugi fateekahs, tad weens ohtram rohku sneeds un to utizigi kratta; bet Aihneseri, kad tee fateekahs — tad kars patz sawas rohkas purrina un prohti ta: wunsch faleek patz sawas rohkas weenu eeksch ohtras, sakrampe zeeti, elkonus pee fahneem peespeesch, galwu us preekschu nokarr un tad sakrampetas rohkas draugam prettim purrina. Aihneseri no muhsu „labriht“ jeb „labdeen“ ne ka nesinn. Winnu apweizinaschana irr rihtos itt agri: „Non-schan“, tas irr muhsu walloda: „jau tik agri kahjas!“ un tad wissu zauru deenu nedsiird zittu ne ka, ka tik ween tohs wahrdus: „Woi tu effi rihsus ehdis jeb ne?“

Pee mums nefi seewischki garras un wihrischki ihsas drehbes; bet Aihnesereem zittada mohde. Wihrischki no augstakas kahrtas walka tur garrus swahrkus lihds semmei; bet seewischki walka swahrkus tikkai lihds zelleem, un tapat arri augstmannu seewischki. Wihrischku swahrku peedurknes sneeds pehdu pah rohlahm pahri; ta ta wezzu wezza mohde, un wezzu mohdi — kas to drihst atstah. — Peedurknes winneem dauds reis labbatas weeta geld. Seewischki un wihrischki nehja bikses no skrohdera us weenadu wihsi taistitas. Bahrsda irr Aihnesereem wihra g o h d s, un naw wisseem brihw to nehst. Tikkai wezzeem wihreem, kam jau behrni, irr wehlehts bahrsdu audsi-naht, jitteem ne. Bet stipra bahrsda arri winneem ne-aug, lai kohpj zil gribbedami. Dauds reis teem bahrsdas matti tik retti no-auguschi, ka tohs warr isskattihst.

Aihneseri arri zittadi kahjas turr, ne ka meh. — Winnu prezzibas irr Zuhdu un Turku kahjam magfe-niht lihdsigas. Tur deklam un meitai naw brihw pehz sawa prahtha un patikschanas laulatu draugu usmelletees un nemt, bet wezzaki to darra, ka paschi gribb, bes behrnu sunas. Dauds reis tur noteek, ka jau behrni masi teek faderrehti, un — derribu wairs nedrihst laust; ta tik pat ka lauliba zeena turrama. — Zaur to beeschi noteek, ka tehnam sawa labba meita kahdam palaidonam woi tihk woi netihk jadohd, kad agraki norunnahs; un atkal dauds reis tas noteek, ka kahda nabbaga wihra meita pee augsta leela kunga peeteek, kas pehz zaur mahzischanohs augsta weeta kluis, jehschu patte ne lassihst neds rakstihst neproht. Arri noteek, ka puisena wezzaki nemm to meiteni, kad ta sehdweenite un audse ka sawu meitu. Tad nu bruhthangas ar bruhthi ka brahlis ar mahsu kohpa usaug un pehz prezzabas. Bet us to jau wissi gabda, ka jaunee laudis lihds kahsu deenai nedabbuhn weens ohtru redseht; jo seewischku gihmi tur ar plohrehm aissegti, ka newarr ne buht azzis kuhkoht, kad jo gribbetu skattitees. — Pee mums ilgi bruhthi no azzim noskatta un tatschu dauds reis missejahs, nu — ka tad tur arweenu labbi lai trahpa?

Gekam jaunai seewai behrns peedsemm, tai naw brihw ar wihru kohpa ehst. Winnu kahjas tikkai bruhth-gana mahjas swinnu, un ne wis ka pee mums bruhthes mahja. Kad weesi nahk, seewa nedrihst swescheem rahdites, neds arri sweschi drihst pehz namma kunga seewas labklahschanas jantahst. Kas tur ta jantatu, ka meh: „Wo darra juhfu fainneeze, woi weffela?“ tas tur lohti pahrskattitohs; jo tur zittam par ohtra seewu nau ne kahda apjantuschanahs. Pee galda tikkai allaschin wihrischki ween kohpa ehd. Seewischki ne buht nedrihst wihrischkeem rahditees. Tikkai pee semmakas kahrtas laudim paretti reds seewischkus wihru pulka.

Aihneseri walka baltas truhwes drehbes, kad teem rads mirst; meh melnas; winnu drehbes nau schubtas neds wihletas, bet irr balgani wadmallas gabbali, ar kurreem ka seewischki ar lakkateem apfedsahs; mat-tus gaisa sezehluschi ar bassahm kahjam jeb ar salmu kurpehm aplahrt staiga. Get pee sista atspeeduschees raudadami un kaudami pa eelahm. Winnu tizziba peekohdina behdus un siirdschstus zaur ahrigahm eh-moschanahm parahdihst. — Lihki tee newedd lehni un klussi us kappeem ka meh, bet ahtri skreedami, ka tik to tohs spehj panahkt. Musikis eet allaschin pa preekschu spehledams. Baggateem laudim pulks musikantur ar pijolehm, bungahm un stabbulehm, nabbagaki pahrtteek ar diwi stabbulneekkeem, kas ne buht nepuhschschehla meldinas, ka ir pee mums daschdeen zeeni dar-

riht, bet lustigüs stikkus kà us kabsahm. Tikkai pee libku weschanas, kas lippigà febrgà mirruschi, netohp muhschis spehlehst; zittadi ranj sihwi ween.

Mehs zeppuri nouemmam, kad ohtram labdeenu gribbam padohst, winni tad zeppuri usleek galwà. Mehse lassam grammatà no kreifahs pusses us labbo pussi, winni no labbahs pusses us kreifo kà Schihdi. Winnu grammatas tur eefahkabs, tur muhsu beidsahs. Winni arri zittadi grammatas raksta un drukka, un winnu papihris teek no bambus kohka taisihts, muhsu no luppatahm. Winni sawas luppatas preeksch kuryu sohlu taisichanas fabrukke. Tadeht arri winnu kuryu sohles irr 2 lihds 3 pirksu beesas un wirsahdas weeta irr audekhs, sihds jeb zits kas usschuhts un ar pehrwehm israfsihts. Bet winnu kurpes tad arri — kà tu, mihlais lassitajs, jau pats warri prast — irr tikkai fausà laikà walkajamas. Zittadas, leetus laikà nehajamas kurpes teem arri irr; bet tahm irr sohles 5 lihds 6 reis tik augstas un beesas, kà tahm zittahm kurpehm. Masas kahjas irr pee Rihneseru seewischkeem leels gohds un stahte, tadeht nabbaga Rihneseru meitenehm jau no masotnes tohp kahjas zeeti noseetas, lai leelas ne-aug, lihds kahju pirksu pa wissam kahju appahschà pee-aug un zaur to tad kahjas tik masas paleek, kà nabbadstes ne buht newarr wairs pa-eet, bet kà pihles schuhpodamabs us preekschu gubro; bet — tahdas masas kahjas irr Rihneseru seewischkeem leelu leela stahte, — un kam tahdas nau, tohp issmeets. Tà darroht wissuwairak baggatu lauschu seewischki.

Pee mums irr labba puste ta gohda puste, pee Rihnesereem kreifa puste irr gohda puste. Kamdeht to darra, winni pafchi ihsti nesinn; bet tatschu fakka: tamdeht, kà kreisai rohkai ta wirsrohka; jo tai brihw effoht atpuhstees, kad labbai jastrahdajohst.

Mums irr 4 debbes strehki: rihts, walkars, seemels un deenwiddus, bet pee winneem irr 6 debbes pusses, kà: rihts, walkars, seemels, deenwiddus, augscham un appahschà. Muhsu kungi, kas karra deenestà gohdu ispelnijschees, nehfa sawas gohda sihmes pee kruhts, bet winni us galwas pee zeppures un tahs irr pahwa raibas spalwas. Jo leelaks kungs, jo wairak kam pahwa spalwu pee zeppures pee-spraustas.

Mehs tizzam un fakkam, kà muhsu sapraschana un gudriba galwà stahw; winni turr sawu gudribu wchderà. Mohdigi irr gan redseht, kad kahds, kà mehse us galwu rahdam, us wehderu rahdidams fakka: „Schè irr dands gudribas un sinnaichanas eekschà!“ No tam jau warr prast, kà Rihneseri nau wis gudri laudis, bet tikkai tahdi putras kungi; jo teem gudriba ar putru weenà kohpà.

Schahdas un tahdas wehl irr zittas Rihneseru eeraschas, nespehjam wissu isteikt. Bet jau no schihm peeminnetahm leetahm redsefi, mihlais lassitajs, kas tee par laudim; jo winni sawu wezzu wezzo mohdi ne-astahj un ne-astahj, kad gan winneem labbakas eeraschas rahditu un jaunu, kohschu dschwoschanu mahzitu. Tee reds deesgan, kà zittur labbaka, gaischaka, gohdiga dsihwe, bet atbild: tehwu tehwi tà darrijuschi, ko tad mehse?

Un ta wissu leelaka nelaimè irr ta, kà tee wehl elku deeweem kalpo un to muhschigu un dsihwo Deewu ne buht wehl nepasihst, un kam schi spohscha gaisma truhkst, — teem jamaldabs tumfiba un jahesch nahwes ehnà; tadeht lai mehse allasch Deewu luhdsam: „Balihds, Deews, kà wissas mallas Taweem wahdeem isdohdabs! Wissas semmes, juhvas fallas Lai pee Dewim atgreeschabs! Wissu grehku pasauli Jesus kahjahm peeweddi, Ka mehse weenà pulkà tiktu, Winfch tas weenig s lai paliktu.“ G. F. S.

Keisariskajs stikkis.

Pee Austrijas prahws semmes gabbals peederr, ko par Beemiju fauz. Keisara Jahsepa II. laikà schinni semmitè bija leela dahrdfiba un pehzak iszehlahs no winnas breezmigs bads. Pats keisars bija gudris, schehlsirdigs un labdarrigs semmes-tehws. Raj nu scho nabbagu nohti masinatu, winsch leelu pulku labbibas un wehl zittas ehdamas leetas aissubtija us Beemiju un tad pats apfahrt reisoja pa scho semmi, gribbedams redseht, kà tur klahjabs un kà tahs no winna suhtitas dahwanas laudihm isdalla, un waj arri winna kalpi tà darra, kà winsch no tehwischka prahta un sawas labfirdibas pawehlejis.

Keisars labpraht mihtoja nepasihstams apfahrt stagaht lauschu wajadsibas un nohti redseht un pehz winnu apkohpschanas klausinaht.

Tà tad winsch nonahza, offizeera mundeerinà gehrbees un tik no weena fullaina pawaddihts, kahdà masà Beemijas pilsehtinà netah no Pragàs.

Preeksch amtmanna mahjas stahweja leels pulks wahgu, kas ar dands labbibas un miltu maifeem bija peekrauti. Leels pulks tufschu wahgu un semneeki ar tufschem maifeem bija nostahdijuschees scheem apfahrt, kas wissi jau deesgan isalkuschi ar kahrigahm azzihm gaidija us wesmu nokrauschanu un labbibas isdallsichanu. Domehr nekàs netikka darrihts, tohs nabbaga laudis apmeerinahst.

Keisars scho buhschahu zaur lohgu no gastuscha redsedams, newarreja saprast, kahdas wainas deht ta labbibas isdallsichana tikka kaweta. Pehdigi winsch isnahza ahra, nostahjabs starp laudihm un praftija

weenam wezzam wihram: „Tehws, zif ilgi Zuhš jau gaidet uf labbibas un augtu isdallifchanu?“

„Al Deewam schehl jau pilnas astonas stundas,“ semneeks fazzija, „un mehš un muhsu lohpinu zeeſcham baddu, jo mehš ne-effam ne fo lihds panehmufchi, tapehž ka dohmajam, ka muhs drihs atlaidihš. Bef mums täpat arri wehl isalkufchi pilſehtneeki gaida uf isdallifchanu.“

„Kapehž tad taš tä noteel?“ keisars errigi jautaja.

„Behdu pilns un plezzus rausfidams semneeks fazzija: „Amtmanna fungam irr leelas weefibas un tadeht winſch negribb, ka mehš nabbaga isalkufchee lautini winnam preekus jauzam.“

Labſirdigajs keisars palikka nu jo duſmigs. Winſch aiſtnohpeja zetafi ſawus offizeera-wirſwahrkus un eegahja amtmanna mahjä. Weens ſkrihwelis nahza winnam pretti un praſſija fo ſchis wehlejotees.

„Beemeldejat manni pee amtmanna funga!“ keisars fazzija.

„Skrihwelis lawejahš un teiza: „Amtmanna fungš negribb ſchodeen ne ar weenu runnaht.“

„Man wajjaga katrä wiſſe ar winnu runnaht, peemeldejat manni uf weetas!“ keisars fazzija.

„Skrihwelis netizz gaisam, eewedd keiseri teetas iſtabä un melde ſweſcho.“

„Amtmannis ilgi keisarim likka gaidiht. Behdigi winſch iſnahza gauſchi ſaduſmojees par tahdu uſmahſſchanohš, gahja lepni keisarim klaht un fazzija bahrgi: „Kaš Zuhš effeet?“

„Offizeeris keisara deenaſtä,“ tä keisars gohdprattigi un ſmalſki atbildeja.

„Tä? Ar fo es Zuhš waru kalpoht? Ro Zuhš gribbeet?“

„Es tiſ gribbu paghreht, ka teem nabbageem tur ahrä tahš no keisara ſuhtitas ehdamas leetas tiſtu iſdallitas. Winni jau pilnas astonas stundas gaida,“ keisars atfazzija.

„Taš Zuhš nekait! kaš Zuhš turklaht par dalku?“ amtmannis duſmigs iſſauzahš. „Semneeki warr gaidiht. Es no ſawahm luſtehm zaur winneem negribbu lawetees!“

„Aſtonas stundas,“ keisars atbildeja, „preekſch weena badduzeſdama zilwela gauſchi ilgš laikš. Bef ta wehl teem lautineem tahtſch zelſch lihds mahjahm, fur winnu peederrigi winnus jau ſenn gaida.“

„Es Zuhš praſſu,“ amtmannis nu wehl trakkafi eeſauzahš, „lahda dalka Zuhš ar teem semneekem?“

Keisars ſawalbija ſawas duſmas un fazzija gohdprattigi: „Wajjaga zilwezigam buht, amtmanna fungš, lauſchu behdas un gruhtumus Zuhš peenahlahš maſinaht un ne wairoht. Tahš irr leelas mohlas, pilnibai blakkam alkt!“

„Täpat Zuhš ſawas labbas mahzibas,“ amtmannis duſmigahš palikkams eeſauzahš, „kamehr Zuhš uſaizina, winnas iſdalliht! Es ſinnu, kaš man ja-darra!“

„Bet kaš tad laj nu noteel teem nabbageem, badduzeſdomeem zilwekeem, kaš uf ehdamahm leetahm gaida?“ keisars praſſija.

Amtmannis greeſahš duſmigs apfahrt, rahdija keisarim mugguru un prohjam eedams winnam uſſauza: „Gahdajeet Zuhš par ſaweem peenahkumeem un nemaiſatees Zuhš neſaukti zittu darrifchanas. To leelat wehrä.“

„Pagaidi!“ Keisars, kam pazeetiba nu weenreiß beidsahš, ſauza winnam pakkaf, norahwa ſawus wirſwahrkus, rahdija amtmannam keisariku ſwaigſni pee ſawahm fruhtihm un peegahja ar ahtru foſhli winnam klahtaf.

„Eſmu Zuhſu keisars! Es Zuhš mahziſchu, kaš Zuhš peenahlahš! Zuhš effat ſchinni azzumirkli no ammata atlaiſti.“ Un uf ſkrihweli greeſees, kaš ar lihdszeetigahm azzihm tohs nabbagus bija uſluhkojis, fo keisars labbi mannijs, winſch fazzija: „Zuhš effat amtmannis! Dohdeet teem lautineem tuſlin tahš ehdamas leetas un nemmat to mahzibu pee ſirde, fo Zuhš no ſchihš ſarunnafchanahš, effeet noklauſijufchees. Zuhš nu no manna paſcha muttes effat diſrdejuſchi, tä es gribbu, ka laj manneem appaſſchneekem dara.“

Winſch apgreeſahš un gahja, un laudis, kaš ſchim notikkumam leezineeki bija, gawileja ſawam labſirdigam un ſcheligam keisarim pretti.

Amtmannis ſchlohbijahš prohjam. Lughtee weeſi iſſchkihda pa wiſſeem wehjeem. Jaunajs amtmannis darrija tiſ ahtri ka ween ſpehdams pehž keisara pawehleſchanas un isalkufchee dabbuja barribu. —

Leez wehrä, tä labbi irr, kad miſhlajs ſemmes tehws patš no laika uf laiku ſawu weetneeku darbu dabbu ſkattihht un pahraudſiht.

S l u d d i n a ſ c h a n a s.

Es ſchë darru ſumamu, ta es Dohbelë, leelajä celä, uſwer-tees par **pulſſennu taiſitaju**, un apſohlu labbu darbu ar apgalwoſchannu. 1

Albert D. Zingel.

Tanni muſchä Tilgenau, kaš ſahdam wahju fungam peeder, Poneweſchbas aprinki, 2 jeb 3 werſtes no Kurſemmes rohbeſchahm un 6 werſtes no **Schenbergas** atrohahš, irr ſemmesgabbali no patibkama leeluma par 28

libds 33 rubl. var pubrawecku prett ſklaidru naudu pahrdohdami. Gruntigas ſinnas par teem paſcheem dabbu ſatru beibdi wirſu peemine:ä muſchä un Jaun-Zelgawä pee 3

Barona Düſterloh.

Meldferes muischä, Embobtes kirspehlé, tohy pabrdobti labbi dedfinati keegeli, kas Ribgas lectu-rabdischanä usflaweti, un 1000 keegelu maffa 25 rubl. Arri branga dedfinama mahlu femme tohy pabrdobta 10 kap. pohdá. 1

Sché darru sinnamu, ka es Kuhjené dsibwoju un arridsan azzu-stimmikas ahresteju. 1

Dakters Dabbert.

No Krohna Bramberges pagasta-teefas tohy zaur scho sluddinaschannu sinnamis darrihts, ka ta pee Bezze Platones peederriga un Dohbelé no miruscha Dahwida Vetterera mantikas mesleschanas lectas terminsch u 18to Merzi f. g. irr noliktis un tamdeht wiffi teel usajunati, sawus parradus un wiffas zittas prassichanas libdi teiktai decnai schéit peemeldeht, jo weh-laku nemeenu wairs ne flansihis. 1

Bezze-Platoné, tai 24ta Webr. 1866. (Nr. 217.) Peesehdetais: K. Breede. (S. W.) Teefasfribweris: A. Allen.

No Jurgeem f. g. tas no jamma us-buhwehts muischas kroggs, kas pee leeljekka no Bauflas us Poneweschu, ar 12 deffetineem arrama s semmes un 6 deffetineem plawas tohy us 3 gaddeem isibrehis. Klabatlas sinnas pee Dhsol-Pomuschas (Eichen-Pomusch) muischas-waldischanas. 2

Weens neprezehts Kallejs, kas arri flesfara darbu proht, warr weeru dabbuht bes sawam amuata leetahnt; tamdeht japeeteizahs Zum-prawas muischä pee Bauflas un Wislakum muischä pee Jelgawas. 2

Es darru sinnamu, ka pee mannim wiffina besmeri preelisch pabrdohschanas tohy turreti. Ar scheem besmereem warr wiffadu prezzi dauds riktigasi noswehrt, nekä ar wezzeem lobka besmereem. Tapehz nammas-turretajeem sä arri wiffocem, sam ar swarreem lab-das darrischanas, mannis besmerus pee-dahwaju. 2

Adolph Walbian, 2 atfleghu kallejs. Jelgawä Kaktetu eelä, Nr. 19. 34.

Kaunas gubernementi, Poneweschas aprinkl, Linlawas kirspehlé, irr pabrdohdama weena mahjas weeta ar ehlahm, 22 deffetines leela, 5 werstes no Linlawas pee Jahnisches zelka. Saldrafas sinnas warr dabbuht Trisch-Pina muischä pee Landsberga. 2

100 rubl. fuder.

teel fohlti tam, kas warr skaidri pee-rabdiht tohs mescha-saglus, kas tai nakti us 4to Merzi schinni gaddä mannu meschafargu apschu meschä pee Eiblaschanas sahtufchi. 1

Keeg-muischä, tai 6ta Merzi 1866. Baron Kleist.

Wiffocem zeenigeem lauzineefocem darru sinnamu, ka es Dohbelé, Behtinga nammä dsibwoju un wiffadu mahlderu un lakeereschanas darbu katram wehz patiffchanas idarru, fohlidams gehdigu apdeeneschannu. 2

Kristian Duhke.

Alman-obgles, keegelus, dalstinus, kalkus ar swirgdeem fataisitus, fo sanz Portland zement, un wiffadu islas-fitu malku un buhwes kohkus warr lehti dabbuht pirkt Jelgawä us muhsu platscha pee Esra wahrteem. 3

Otto S. Günther un dehts.

Sauna bohde.

Zaur scheem ralsceem darru sinnamu, ka Ribgä, kalkueelä Nr. 10, tai nam-mä, fur selta patfaws us lohga un dur-wim, pretti Popowa dselnu-prezzu boh-dei, esmu bohdi eelaisijis, fur pabrdohdu to smalkaku sorti wezzas Amerikance-schu wahgu smehres, turklacht galwo-dams, ka ar weenu paschu smehreschannu warr braukt 100 werstes; arri sahba-ku smehri, kas uhdeni zauri nelaisch, Pinnusemnes un arri prastus sehwe-fohzinus no Dreiflera pabrihka par pa-brihka tirgu, Pehterburgas see-pes no 1 rub. 80 kap. lihds 2 rub. 40 kap. par pohdu, sä arri sahba-ku wiffi no labbatas sortes, — wiffu to katrä laika warr dabbuht schinni mannä palku-lambart. Turklacht saweem zeentijameem pirzejem darru sinnamu, ka katra pakkete un faste ar mannu adreffi un wahrdu irr apsilmeta. Lohdsju pirzejus papilnam manni apmelleht. 2

G. Fromholdt.

Labbu eerlketu bruhst, Baldohnes badhes weeta, warr us rentl dabbuht, jeb arri pirkt, par fo klabatlas sinnas tohy dohtas Jelgawä, pastes eelä pee bekkemeistera kunga Prabl. 2

Pawassaras wehja-dsirnawäs pee Slohkas pabrdohd nededsinatns mal-tus (roh gemahltenen) gipschus. 2

No Kandawas krohna pagasta-teefas tohy sinnamis darrihts, ka pee tahs 6ta Aprili f. g.

1) no krohna Daigones magasthnes 15 tschetwerti seemas un 125 tschetwt. waffaras labbibas, un

2) no Andummes meschafunga muischas magasthnes 37½ tschetwerti seemas labbibas,

wehz teem minnetä dernä sché eeskatta-meem nolikkumeem, wairakfohltajem tiis pabrdobti. 3

Kandawä, tai 4ta Merzi 1866. (Nr. 143.) Pag. w.: B. Sandberg. ††† (S. W.) Schamil, teefas-str.

No Meijumuischas pagasta-teefas tohy sinnamis darrihts, ka 31. Merzi f. g. preelischpufsdeneas pee Meiju-muischas peederrigas majas muischas Noyyro hde, jennahl Duhmi nu mahjas, tiks uhtrupe turreta, kurrä strgi, gohwis, arlli, ratti un daschadas zittas lectas wairakfohltajem prett skaidru malku tiks pabrdohdas. 3

Meijumuischä, tai 9ta Merzi 1866. (Nr. 15.) ††† S. Rosenfeldt, peesehd. (S. W.) J. Goerg, teefas-str.

Brangu Bahzjemmes abholina un thimotejas sehlu, sä arri wikkes, pabrdohd Jelgawä. 3

Otto S. Günther un dehts.

Trappesmuischas semneekam John Tschaypam Ribgä Maslawas ahripilkatä 2. Merzi irr nosagt 5 gaddus wezs tumfchi behrs sirgs, 40 rubl. wehrtis, aste un krehpes drusku tumschafas. Kas to palihds atrast, dabnu 3 rubl. pateizibas maffas. 1

U. G. Klapmeiera bohde, Ribgä, Sinder-eelä, Nr. 2, par wifslabraku tirgu dabbujamas: wif-fadas tschuguna lectas, linnu ma-schines, rattu, wahgu bulses, kalleja-laktes (Ambose), pullstem bumbes, Bahzjemmes arklus, un engelischu behku plihetes. Krusti no 3½ rubl. lihds 200 rubl. f. 4

Ustizigi un mudri laudis, kas proht lassiht, un sam labbas atte-states irr, atrohd pastahwigu peestah-schannu un leelu lohni par

deenestawihreem

deenestawihru-lantori, fo sanz: „E-f-p-r-e-f-f.“ 7
Ribgä, Sinder-eelä Nr. 18.

Atbildedams Awischu apgahdatajs: Th. Kupffer.

No zensures atwehlehts. Jelgawä, 15. Merzi 1866 gaddä. Nr. 40.

Drukabts pee J. W. Steffenhagen un dehta.

(Tē klacht peelikkums: Basnijas un fohlas sinnas.)

17. Merz 1866.

Basuizas un skoblas sinuas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Ekfamenš, jeb behrnu-pahrbandišana skohlā.

3.

Bet laj gan skohlmeisterim jau preeksch ekfamenā eesahkuma pašcham katrā wihsē skaidri jasinn, par kahdahm leetahm runnahs ar behrneem, un ko runnahs, taļ turprettim pašcheem behrneem ne buht preeksch ekfamenā laika jasinn, kahdas leetas winneem atprassihš. Katrā wihsē skohlmeisterim no ta jafargahs, ka preekschlaiķā behrneem ihpašchi kahdus gabalūs waj galwā ne-eekalt til preeksch ekfamenā ween, ka laj preeksch klausitajeem ar to warretu isleelitees, un laj teem buhtu jadohma, deewšinn jil gudri tee behrni nebuhtu! Zaur to ekfamenš paleek par kumehdinu, un skohlmeisteris noschehlojams kad kauna winnam nau, pašcham sawu gohdu un sawas skoblas gohdu til breefmigi ar kahjahm miht. Zaur to ekfamenš un pats skohlmeisteris preeksch saweem skoblas-behrneem par smeeķlu paleek, jo tee jau papreeksch sinn, ko pahrbanditajs prassihš un kas winneem ja-atbild. Pee atbildeschanas wišs nu gan ees, ka uhdens tell, bet katrs pahrluhkotajs un klausitajs pee ta drihš mannihs, ka behrni skaitohht un atbildohht garrigā meegā gull, ka skohlmeistera jautajšana behrneem jau bija sinnama, pirms jautatajs wehl atdarrija mutti, arri brihšcham notiks, ka zits behrens atbildehs, pirms skohlmeisteris buhs jautajis un tahdā wihsē skobla un skoblas swehtajs darbs paliks arri preeksch zitteem par smeeķlu. Turprettim skohlmeisteris ne buht nepaliks par krahpneeku, kad winsch ekfamenā behrneem ne-atprassihš nobeigta gadda gruhtakas mahzibas, kur pats sinn, ka wišsi behrni tahs wehl nau saprattušchi. Skohlai ekfamenā nau japarahda kauschu preekschā behrnu wahjiba, bet skoblas augli. Zits pahrbanditajs zaur to sawu pateesigu un taišnu prahtu dohma parahdiht, ka arri laudihm gribb atklat, ka zitti behrni neproht labbi atbildeht un tad winsch behrnam tihschā prahtā tahdas leetas noprasa, kur pats sinn, ka behrens nesinnahs atbildeht. Zaur to zits nabbaga puika tohp aplaunahš wišsu kauschu preekschā un daschi klausitaji skohlū eewaino, ka behrni ne ko labba ne-essohht eemahziju-schees.

Jauna skobla eeswehtita.

2.

Masas skoblas-ehrges, no skohlmeistera jauki spehletas, preezigi atskanneja lihds ar to slawas dieesmu ko dseedajahm un tad papreeksch Wentespilles mahzitajs eeswehtišchanas runnu turreja, usrahdidams, ka Mahrtina deenā fchi skobla par Luttera draudses skohlū tohp swehtita, laj ta tizzibas gaisma, kas zaur Lutteru nahkufe, arri scheitan arween apgaismotu behrnu hrdis.

Behz eeswehtišchanas atkal kahdi pantini tappa dseedati un nu wehl Landes mahzitajs ar sirsniģeem wahrdeem gohdu dewa Deewam Kungam, kas kungeem un laudihm to labbu prahtu un palihgu bija dewis scho skohlū zelt. Mahzitajs pateizibu dewa wišseem, kas us to sawu palihdsibu pasneegušchi, pr. kungeem, kas to weetu bes maksas nowehlejušchi; pagasteem, kas gahjejus pee darba raidijušchi; strahdneekem un amatneekem, kas sawus sweedrus tezzinajušchi; skohlmeisterim, kas jau lihds schim behrnus zittā weetā mahzijas. Winsch nobeidsa ar Deewa peeluhģschanu, ar "Muhšu Tehws" reisi un swehtišchanas wahrdeem. Dseedajam wehl weenu dseesmu un tad beidsohht pats barons sawa nowadda laudihm pateizahs, ka tee winnam fchi gruhtā gaddā tomehr labpraht palihdsejušchi skohlū eetaisht; winsch pagasteem, skohlmeisterim un skohlai nowehleja arri jo prohjam Deewa swehtibu un palihgu. Iseeschanas pantinšch tad nobeidsa wišsu to swehtu un preezigu darbinu, us ko lihģsmā firdi tē bijam sapulzinajušchees. Kungi un mahzitaji wehl ilgu laiku jarunnajahs ar teem janahkufscheem, ka starpā arri bij no pahrnawaddeem. — Tad atkal katrs aibrauza us sawahm mahjahm un pee sawa darba, bet wezzakee, behrni un tee zitte wišsi no Wahres kunga skoblas nammā tappa pameeloti ar maltiti.

Laj tad nu Deews swehti scho skohlū un winnas darbu, laj swehti kungus un laudis, kas to lohpa zehlušchi un us preekschu usturrehs! — Bet mehs ar leelu firds preeku scho sinnu peeleekam pee zittahm awischu sinnam par jaunahm skohlahm, tapehž ka ta atkal apleezina ka ar skohlahm pee mums us preekschu eet, un ka arri scheitan kungi ar saweem pagasteem lohpa eet weenu zellu, gahdadami, ka gaisma un atšihšana wairojahs. — Laj Deews Kungs palihds arri jo prohjam!

H.

Zehsu prahwesta-aprinkis.

Widsemmé irr 8 prahwesta aprinki bes paschas Rih-gas un bes Sahmu-fallas draudsehm; 4 aprinki Latweeschu un 4 Yggaunu dallá. Prahwesteem nahkabs fatra gadda beigumá no draudschu mahzitajeem sinnaš falassihit par dsimmuscheem, mirruscheem un laulateem, zil to tanni gadda-starpá irr bijuschí. Schihs sinnaš augstakai basnizas teesai irr nosuhtamas.

Warrbuht awischu lassitajeem patiftu kahdu masumu no schim sinnašm sawás lappinás lassihit. Celiksim scho reisi sinnaš par Zehsu kreisi jeb aprinki.

Zehsu aprinkim irr simts kwadrat-juhdeses plattuma. W schim simts kwadrat-juhdesem semmes schim brihscham pawissam dsihwo 91,122 Ewanjeliskas-Luttera dwehseles, prohti 42,624 wihrischu un 48,498 feewischu dwehseles. Pa draudsehm winnaš tá irr isdallitas, kad wahzeeschus un Latweeschus kohpá faleek:

Zehsu pitssehta-draudf.	955	wihr.	1045	feew. paw.	2000
Abraischu draudsei . . .	2369	"	2621	"	5000
Behrjunas " . . .	971	"	1103	"	2074
Chrgku " . . .	1947	"	2156	"	4103
Kalzenawas u. Weetolwas	2438	"	2902	"	5340
Lasdohnas dr.	876	"	1119	"	1995
Sandohnas dr.	2358	"	2671	"	5029
Seepfalu Westenes dr.	1440	"	1773	"	3213
Seeseres dr.	1765	"	2010	"	3775
Lubanes dr.	1938	"	2328	"	4266
Wezj-Peebalgas	4198	"	4484	"	8682
Zaun-Peebalgas dr. . .	3985	"	4512	"	8497
Raumas dr.	5594	"	5965	"	11559
Skuijenes un Lohdes .	1800	"	2036	"	6654
Dsehrbenes un Drustes	3060	"	3594	"	6654
Zeswaines dr.	3468	"	4131	"	7599
Zehsu lauku-draudsei .	3462	"	4038	"	7500

tas isnes pawissam 42624 wihr. 48498 feew. paw. 91122

Pa wissahm schim draudsehm pehrnajá gaddá irr dsimmuschi 3326 behrni, prohti 1706 puifeni un 1620 meitinas. Starp scheem rohnas 82 ahrlaulibas behrni.

Mirruschu irr pawissam 2150. Redsamš ka pehrnajá gaddá pawissam 1176 wairaf dsimmuschi ne ká mirruschi. Deews par to slawejamš! Winsch muhsu draudsehm scheligš rahdahš un tahš grihb wairoht. Wispehrnajá gaddá 338 mirruschu wairaf bija, ne ká pehrnajá gaddá, un 1861. gaddá bija 650 mirruschu wairaf. Waj tas Kungš tik pat daudš dwehseles newarreja atrassihit, ká aispehrnajá gaddá un preekschajós gaddós? Laikam mumš dewis wehl kahdu gaddinu dsihwoht, laj fataisamees us muhschibu. Zilweks, kas tu schohš wahrduš lassí, apdohma, ka warrbuht jau pehz gadda laika tewi arri peeskaitihš pee mirruscheem, un dsihwo tá, ka nomirstoht tew tawš muhsch nedarra kaunu! Deews arri palihdsejis, ka pagahju-

schá gaddá tik nezil kauschu zaur kahdu nelaimi ar ahtru nahwi aisgahjuschí. Pa wissu Zehsu kreisi wairaf naw minneti ne ka 15. Uhdent noslikuschí 5, starp scheem weens mas behrns, septinu mehneschu wezs, kas zittahdi newarreja notift, ne ká zaur leelu nebedibu. Waj mahtei waina, waj zittam kahdam zilwekam, to mehš nesinnam. Balkus zehrtoht 3 irr nofisti. Diwi paschi fewim gallu darrijuschees pakahrdamees, — un starp scheem, par brihnumu, 12 gadus wezs puifis. Kas tad tam irr reebes, ka 12tá gaddá jau apnizzis dsihwoht? Laikam pascha grehki walgu likkuschí ap kaku un wels zilpu sawilzis un winnu noschnaudsis. Ak bihsteetes Deewu, behdseet no grehkeem, effect mohdrigi un luhdseet, ka juhs kahrdinashaná ne-eecrihtat, un stahweet stipri pretti tizzibá, ka wels juhs negahsch!

Wezzus laudis Deews schehlodamš daudš pee fewis peenehmis, 41 kam pahri pahr 80 gaddeem (14 wihrus un 27 feewas) — un 3 feewas, kas jau tahlu pahr to no Dahwida noliktu mehrki bij dsihwojuschas; bija pasneeguschas 93schu un 97tu dsihwibas gaddu.

Luttera draudsehm Zehsu aprinki irr 19 muhra un 2 kohka basnizas. Weenu muhra basnizu, prohti diwdesmito, ittin glihtu nupat taifa Leepfalná. Lihds schim nohtes pehz Leepfalna draudsei bija japahrteef wezšas nodegguschas wehja-dsirnawas istabá. Zil jauki buhs, kad jaunajš Deewa namš buhs gattawš un laudis pehz taifnibas warrehs minneht Dahwida 84tas dseefmas wahrduš.

Par laulateem runnajoht warr manniht, ka pehrnajš ruddens naw wissai isdewigs bijis. Preeksch peezeem gaddeem 810 Lutteru pahri Zehsu kreisi bij laulati, — aispehrnajá gaddá 719; bet pagahjuschá gaddá wairaf naw, ne ká 664 pahri. Laj Deews atgreesch labbakus augligus gaddus, tad jauneem laudihm atkal labbakš prahts raddisees prezzetes. Bet kas prezzejahš, waj puifis waj meita, tas laj pahrlašša un pahrdohma pee fewis Apustula Bahwila wahrduš Gweseru grahmatá peektá nodaká un neweenu wahrdinu lai nelaisch pahr galwu, — wissus laj eeleeek sawá sirdi un laj tohs lustina un apdohma sawá prahtá. A. D.

Schripilles missiones swehtki, ko swehtija tanni 4. Augusta 1865 gaddá.

2.

Tad atkal dseedajam to dseefmu-grahmatas dseefmu: „usturri sawu draudsi“ un tad Birschu mahzitajš missiones swehtku spreddiki noteiza par to lihdsibu, ka weena feewa raugu nehmuš un to fajautuši starp trim pubreem miltu, teekamš wišš faruhga. Raugs effoht Deewa swehtee wahrdi, ta feewa effoht ta kristiga

draudse, kam Deews swehtu missiones ammatu uswehlejis, laj winna gabdatu par to, ka wissa pasaulu un it ihpafchi ta paganu pasaulu tiftu faruhgta zaur to ewanjelijuma swehtu raugu. Pehz nobeigta spreddika Sehrpilles dseedataju kohrs, kam wehl bija peebeedrojuschees dseedataji no Sunnakstes, Dignajes, Sezzes un Birschu draudsehm, dseedaja to skunstigu dseefmu uš 4 balsim „tahs debbesis slawe to muhschiga gohdu.“ Schi dseefma no Wahzu leelaja dseedaschanas meistera Behthowen taifita („Die Himmel rühmen des Ewigen Ehre“) un winnai slawa eet zaur wissu pasauli; taggadin nu arri Latweeschu tauta ar scho jauku dseefmu eepafinnusees. Jauki bija klausitees, zil skaidri un gaischi dseedataji scho dseefmu nodseedaja — un man rahdahs, ja Kursemmé arri swehtihš tahdus dseefmu-swehtkus, kahdus nu jau ohtra reise Widsemme swehtijufchi, tad Sehrpilles un Sunnakstes dseedataji arri nebuhs pehdigee. — Kad scho dseefmu bija beigufchi, tad Birschu mahzitajs Deewu noluhdja, ka Ewanjelijuma gaischums drihs atspihdetu wisseem tumfcheem paganeem un ka kristiga draudse tur palihdsetu zaur sawahm ailuhgshchanahm un mihlestibas dahwanahm. Nu wissa draudse kohpa dseedaja „kamehr wehl Kristus kehnijsch buhs“ pehz ta sinnama Luttera meldina „Deews Kungs irr muhsu stipra pils“ un laj nu arri draudse newarreja til skunstigi dseedah, ka dseedataju kohrs ne fenn bij dseedajis, tak arri schi dseefma, jauki un skaisi skannedama, katram Luttera zilwekam siridi aisgrahba. Pehz schihš dseefmas Saukas mahzitajs us kanzeli kaphis, nu kahdas sinmas dewa par missiones labbajeem augkeem, fazzidams, ka wissa pasaulu, ta pat arri stary Latweeschu effoht dauds missiones prettineeki, kas fakka: kam mums wajaga sawu naudu doht preefsch missiones? Warr buht ka wiss tas missiones darbs welti teef strahdahs. Tad nu mahzitajs peerahdija zaur kahdeem ihseem missiones stahsteem, ka missiones darbs daschäs weetas pahreleku us preefschu gahjis: tur Indijas karsta semme taggadin gan drihs wissa Kareneeschu tauta, kas fennaki pawissam tumfcha bijufi, par kristigu tautu effoht palikufi, un tur warroht atrast kristigu buhschanu, kristigas basnizas un skohlas. Ta pat tas zittas weetas paganu pasaulu arri notizzis; gan effoht teeja, ka atkal daschäs weetas missionari welti strahdajufchi; bet waj tad mahzitaja darbs pascha kristiga draudse allaschin augligajs darbs? waj muhsu Pestitajs pats mums naw to mahzibu dewis, ka ta swehta Deewa wahrda fehlla trihjos laudis welti bija iskaisita un tilkai zetturtaja lauka auglus nessa? — Pehz schihš runnas dseedataji atkal dseedaja dseefmu no „dseefmu wainaka“: „wiss, kam ween dwaascha irr, Deewu laj teiz“ un tad Sezzes mahzitajs no sawas puffes arri kahdas sinmas dewa

par missiones darbeem; stahstija, ka isgahjufcha wasfara effoht bijis Wahzsemme un tur eepafinnues ar tahm skohlahm, tur jaunee missionari teef ismahziti us sawu grubtu ammatu. Tahdas skohlas atrohdam Wahzsemme lihds 5, ta skohla un ta missiones beedriba, tur mehš sawas dahwanas wissuwairak aistellejam, irr Sakschu pilsehta Leipzigä. Tad mahzitajs wehl paschaki stahstija par weenu fahdschu Wahzsemme, Herrmansburg, tur ta draudse weena patte ne ween sawu ihpafchas missiones skohlu eetaifijufi, bet fur arri kahdi gaddi 12 atpakkal litka buhweht missiones kuggi, ar to missionarus aiswest us tahlahm paganu semmehm. Tas wiss effoht notizzis zaur weenas paschas draudses tizzibu un mums jamahzabs no ta, zil mas wehl muhsu palihgs un darbs pee missiones. — Tad nu dseedaja „Al Jerusalem mohdees“ un pehz ta Nerretas prahwests runnaja par Latweeschu wezzeem laikeem, kahda paganu tumfiba tee fennaki dsihwojufchi un ta pee tizzibas gaischuma nahkufchi. 1186 gadda pirmu reisi Kattolu muhksis no Wahzsemmes, ar wahrdu Meinarts, us muhsu semmi nahzis un pee Daugawas krafta Ischellé pirmu kristigu basnizu ustaisjis. Kad nu Wahzsemme pehzak Mahrtinsch Lutters kristigu tizzibu no Kattolu leekeem peelikkumeem isklaidrojis, tad Luttera mahziba arri pee mums zehlu-sees. Gan Latweeschu tautai wehl lihds scheem laikeem kahdas atleekas effoht atlikkufchees no wezzeem paganu laikeem, bet paldeews Deewam tahdas atleekas jo deenas jo wairak suhd. — Ar leelu usmannibu draudse bija usklausijufees us scheem stahsteem un katrs ne til ween sawus zellus, bet arri sawu siridi lohziya, kad nu beidsoht prahwests zellus medamees Deewu no firds peesauza, laj Binsch jo wairak un wairak apgaismotu mihkobs Latweeschus, ka tee paliktu par skaidreem gaischibas behrneem. Pehz schihš luhgshchanahs dseedataji dseedaja „Deews swehti Kursemmi“ un tad us paschu gallu Nerretas prahwests noswehtija wissu draudsi un schi tad dseedaja „Nahz al debbesis tehtit.“

Ta Sehrpilles missiones swehtki beigufchees un man rahdahs, ka ne weens, kas us scheem swehtkeem nahzis, sawu zellu nebuhs noschelojis. Laj gan dauds bija ko klausitees — 5 mahzitaji bija runnajufchi — tatschu newarreja manniht, ka klausitaji klausotees buhtu apnikkufchi. Ar preezigu peeminneschanu katrs brauzejs un gahjejs scho deeninu peeminnehš un wehlehs, drihs atkal tahdu jauku swehtku deenu peedshwoht. Missiones swehtku swehtiba irr daschahda: ne ween, ka tur dabujam sinmas par paganeem; bet katram kristigam zilwekam pee teem swefcheem stahsteem pascham japahrbauda sawa pascha kristiga buhschana, waj pats effoht ihsti kristigajs zilweks, waj ne.

Pee ta, ka swehtki labbi idewahs, dseedataji labbi

bija peepalihdsejufchi; laj tapeh3 dseedafchana wiffas draudfäs augumä augtu. Wehl man it flaidrä peeminnä stahw ta dseefma, fo dseedataji peh3 pabeigtas deewafalposchanas dseedaja, wezzä Sehpillē augstā Daugawas kraštā stahwedami un ar fo tee muhs pawaddija, kad tiffam pahzelti uf ohtro Daugawas kraštu, fur Stohkmansmuischas leelkungs wiffus mahzitajus uf maltiti bija faluhdsis. Laj tad Latweefchu dseedafchana sell un aug un zaur to muhsu deewafalposchana un muhsu miffiones fwehtli laj dabbu jaunu flaitumu un jaufumu. W. Millers, Sautas mahzitajs.

Sarunnafchanahs stary frust-tehwa un frust-dehla.

3.

Kr. de hls. Tad laikam atbildehs, fa zaur zittahm leetahm wehl warroht peerahdiht, fa behrnus nedrihtstohht kristiht, bet leelohs laudis ween.

Kr. tehws. Labbi, tad laj peerahd tahs zittas leetas; bet papreekschu, laj to pirtmu wiltigu atbildi atnett un laj apnemmahs to wairs nepeeminneht; laj apleezina fa tee bijufchi krahpigi wahrdi, ar fo muhs gribbejufchi apmahniht.

Kr. de hls. Bet, mihtajs frusttehws, kas tatschu nau krahpigs wahrds, fa meh3 behrnus nedrihtstam kristiht, kad mums par to nau flaidra pawehleschana no Bihbeles?

Kr. tehws. To es arri nesauzu par krahpigu wahrdu, jo meh3 ta pat behrnus nekristifim, ja meh3 no Bihbeles newarresim peerahdiht, fa tas irr labbi darrihts, fa arri seewahm fw. wakkarinu nedallifim, ja no Bihbeles newarresim peerahdiht, fa tas irr pareisi darrihts; bet tas til bija krahpigs wahrds, fa behrnus ta labb' nebuhs kristiht, fa Bihbelē neween reis ihpafchi nau peeminnehts kahds behrnus, kas tappis kristihts. To gan kates warr saprast, fa tee Apustuli ta pat buhs darrijufchi, fa taggad miffionari darr; winni papreekschu nekristihs behrnus, bet papreekschu isaugufchohs laudis; behrnus til tas kristihs, fur tehws un mah3 te leekahs kristitees. To kad tee fw. Apustuli arri wiffus masohs behrnus Jerusalemē fleppen buhtu nokristijufchi, tad zaur to ta draudse til pat nebuhtu augufe, fa taggad stary paganeem kristiga draudse arri ne-eetu uf preekschu, kad miffionari Indija fleppen sahktu nokristiht wiffseem Tamuleem behrnus. — Kad tehws un mah3 te nau kristiti, kas behrnus audfina, tad arri paganu semmē behrnus

newarram kristiht; jo ne weena nebuhs, kas fwehtas kristibas fehllu apkohps behrna firdi. — Ne weens jau rudsu-fehllu semmē nesehf, ja arlis tubliht nau pakafā, to fehllu ee-art. Tad arri Apustuli papreekschu leelohs kristijufchi, laj wezzakee un kuhmi buhtu, kas behrneem kristibas fehllu warr ee-art.

Kr. de hls. Bet manna seewa arri fazzija, behrnus tadeht ne-effoht jakristi, fa nespehjoht wehl tizzeht eeksch ta Kunga Jesu.

Melanctons.

6.

1546 gaddā Melanctona ustizams draugs Lutterus nomirra. Melanctonam ais behdahm firds gan drihtpufchu plihfa. 28 gaddus no weetas abhee firfignā jaweenofchanahs bija dshwojufchi, kohpā bija darbojufchees, kohpā zihnijufchees, kohpā behdas zeetufchi. Melanctona firds ar Luttera firdi ta pat bij faseeta, fa Jonatana firds ar Dahwida firdi. 19. Februari Melanctons zaur dakteri Jonafu sinnu dabbuta, fa tehws Mahrtinsch effoht aifgahjis.

Melanctons pulksten 9 no rihta cenahl tannu fholas istabā, fur studenteem Neemeru grahmatu isflaidroja. Uzis irr flapjas, firds stipri pufst, balhs trih3. Winjch studenteem istahsta Mahrtina pehdejas deenas un fa winjch mirris.

„Es esmu tahds noskummis un apbehdinahts“ — ta affaras leedams fakka — „fa schaubigs esmu palizzis, waj uf preekschu wehl sawu ammatu fhokla warefchu isdarriht.“

Sawu runnu beidsis, Melanctons rohkas fallkka un Deewu luhdsa, laj Kristus draudsi fargajoht prett eenaidneekeem.

Wiffi studenti randaja un schmuksteja fa behrni. —

Behterburgas Jesus draudse

uf-fauktee: Fris Volkowneck atl. sald. no Jaunpils dr. Kursemme un Henriette Neudorf no Dohbeles.

aifmiggufchee: Dahne Segerin, fuhrmannis, 38 g. w. no Kursemmes; Aleksander Stein, 1 g. 7½ mehn. w. Behterburgā ds.; Anne Lihse Freiberg, m. 37 g. w. no Widsemmes; Heinrich Jannsohn, frohna fullainis; Aleksanders Zimmermann; Mikkels Behjin, Behterburgā ds. 4 mehn. 23 deen. w.

Vasujas un fhoklas sinnu rakstijajs: Gotthard Bierhuff.

No jensures atwehlehts. Jelgawā, 10. Merzi 1866ā gaddā. Nr. 35.

Drukahs pee J. B. Steffenbagen un dehla.